

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarzs v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

V prepiru torej naj išče naš narod svojo srečo, svoj obstanek!

IV.

V naslednjem nam je torej govoriti o tem, kako je židovstvo izpodkopalo ves samostojni napredek krščanskih narodov in ga še izpodkopava in kako je zlasti izpodkopalo vsako zdravo del. organizacijo, ki je nemogoča, ako se ista hoče urediti po načelih židovske soc. demokracije in se ne kristalizuje popolnoma okoli krščanske ideje. Naši čitatelji bodo iz sledečega spoznali, kako nezmislno je in kako narodno ubijalstvo, zdaj, ko že živimo takorekoč na razvalinah socialnega življenja, še rebelirati naše kmetijske in proizvajajoče stanove, mesto baš te stanove navajati, da se upokojijo in oklenejo najzanesljivejših stebrov priprostega ljudstva, — da, naši čitatelji bodo spoznali, da bi zdaj rebelirati naše ljudstvo ne pomenilo družega nego zapeljati je, da — pleše in raja na izpodkopanih tleh, katera se vsak trenutek zamorejo udreti in porušiti v globoki propad, iz katerega ni več rešitve našemu narodu.

Vse to razmotriti pa nam je tem nujneja dolžnost, ker se »Soča« v svojih zadnjih številkah prizadeva zakriti ono, kar je v onem usodnem članku »Liberalizem« razkrila, namreč da je — židovsko socialno-demokratsko glasilo, še mnogo nevarniše našemu kmetu in delavcu nego je prosluli »Rudeči Prapor«. »Soča« namreč hoče dokazovati zdaj, da se ne strinja s socialno demokracijo ter da jo obsoja. Jednako (glej dopis v prejšnji številki »Gorice« iz Bovca) se dr. Tuma prizadeva zakriti svoje resnično stremljenje kot propagatorja židovske socialne demokracije med goriskimi Slovenci, — isti dr. Tuma, ki je moral zaradi enakih nazorov in stremljenj zapustiti učiteljski stan! Ali to pritajevanje bi bilo še nevarnejše nego pa resnična izpoved pravih teženj teh ljudi, ako bi jim naše ljudstvo slo na limanice.

Pravimo, da je židovstvo izpodkopalo in še izpodkopuje samostojni napredek krščanskih narodov.

Kaj je napredek?

Napredek je duševni pojav ali jednega posameznega človeka ali tudi jednega celega naroda in države, pojav, ki kaže, da se je posameznik ali celi narod povzpela na ono višino omike, do katere se zamore ob ugodnih pogojih človek povzpeti in na kateri višini mu je sad napredka blagostanje in uživanje življenjskih dobrot v kolikor možno popolnem obsegu.

To je napredek.

Ker pa imamo danes pred očmi napredek celega naroda in ne le posameznika, moramo smatrati za pravi napredek naroda le oni napredek, čegar sadov je deležen ves narod in ne le posamezni izvoljenci.

V tem je torej velikanski razloček, ali napreduje ves narod ali le posamezni deli istega, ali pa celo samo tujci, naseljeni v narodu.

Za napredovanje celega naroda pa je treba razsežne gospodarske organizacije ki obsega vse sloje in stanove naroda. Tu pa je treba pričeti s kmetovalcem, kajti kmetijstvo je temelj vsemu ostalemu napredku; brez zdravega napredka v kmetijstvu noben narod resnično ne napreduje, najmanj pa naš, ki je pravi kmetijski narod.

Židje pa niso za kmetovanje, oni nočejo delati na polju, nočejo obdelovati zemlje, marveč le kupčevati in izsesavati kmetijsko ljudstvo na razne načine: ali da pridobivajo potom spekulacije kmetije, katere jim obdelava ubogi ratar čegar trpljenju se »satanično smejejo«, oni pa le dobro živijo ob žuljih svojih žrtv; — ali pa tudi s kupčevanjem s kmetijskimi pridelki potom zloglasne terminske kupčije, ki uničuje sadove truda sicer še samostojnih kmetovalcev. Kako prijetno bi bilo v kmečkem stanu in kako uspešno bi lahko napredoval kmet na svoji zemlji v blagostanju, ako bi ne bilo židovskih krvososov, to potrjuje sam žid dr. Ernst, ki (sicer zaničljivo) pravi o kmetovalcu to-le: »Kmet je nerazumna živina, ki ugodno naprej živi, ker mu zemlja daje dovolj za njegove potrebščine

ne da bi trebal mnogo delati, skrbeti in truditi se«.

Kmetijstvo pa izpodkopava jednako tudi težko breme davčne dolžnosti in kdo je zakrivil, da je to breme tako težko? Židje in nikdo drugi! Že prej smo povedali, da onih 340 milijonov letnih obresti od državnega dolga, katere morajo avstrijska ljudstva plačevati židu Rotšildu in tovarišem, upliva le pogubonosno na kmetijski napredek, ali dostaviti nam je še to-le: Vsa Evropa je danes zastavljena pri judih. Najboljši del državnih dohodkov v vseh deželah t. j. čisti preostanek dela vsih delavcev, torej tudi kmeta, teče večinoma v židovski žep pod imenom »obresti od narodnega (državnega) dolga«.

Vsled državnega zadolževanja so si židje zagotovili hipoteko na vse evropske države, hipoteko, katero države s svojimi dohodki nikdar plačati ne morejo, in ako bi prišle na boben vse kmetije. So evropske države, ki so z milijardami svojega državnega dolga popolnoma odvisne od par judovskih velikanov. To so grozna dejstva in vprašati moramo dr. Tuma, ki se po shodih žirira za »prijatelja ljudstva«, zakaj pa svojim zborovalcem skrbno prikriva ta strašni zevajoči propad, nad katerim hoče rebelirati njegova »Soča« ljudstva zoper duhovščino, kakor da je duhovščina kriva, da so Rotšildi dobili oblast nad vso Evropo! Pač pa je dr. Tuma na svojem shodu v Bovcu izrekel, da »kmetu ni več pomagati«. To njegovo izjavo bi bili kratkovidni zborovalci morali razumeti in spoznati bi bili, da je dr. Tuma propagator židovske socialne demokracije, ne pa prijatelj ljudstva! Tudi židje pravijo, da kmetu ni več pomagati in zakaj? Zato ker so mu uničili na prej omenjeni način pogoj za napredek in obstanek! Mi pa smo prepričani, da stoje krščeni in nekrščeni židje že pred pragom naše goriske domovine in čakajo da bi kupili naše kmetije kakor so to storili v Galiciji, oziroma, da bi naše kmete dobili

v svoje mreže na način kakor v Galiciji, da bi jim naš danes še svobodni in samostojni kmet blapčeval kakor je to v Galiciji, žid pa bi se »satanično smejal, ko bi ubogi goriski slovenski ratar stal pred njim s klobukom v roki«, kakor se to godi v Galiciji, naposled pa da bi ne bilo več družega naše, nego samo še — pokopališča, kakor se to godi kmetom v Galiciji! Te stvari so že pred pragom goriske domovine in židje so le poslali naprej svoje propagatorje, da jemljejo kmetu veselje do dela z besedami: »Kmetu ni več pomagati« in ga rebelirajo zoper duhovščino, jedino zaslombo kmečkega stanu, in čakajo — na uspeh te propagande.

Tako je torej izpodkopano po židovstvu kmetijstvo in samostojni kmetijski napredek krščanskih narodov. Vendar izpubljeno kmetijstvo še ni, a isto se mora organizovati na mirni podlagi in popolnoma neodvisno od židovskega kapitala. To pa je le mogoče, ako se organizuje pod prijateljskim varstvom vseh pravih prijateljev ljudstva, med katere štejemo dozdej z vso pravico tudi našo duhovščino, in se ne pusti »rebelirati« po plačanih hujskačih židovske socialne demokracije.

Zdaj pa se ozrimo po obrti, trgovini in industriji. Dr. Tuma je rekel v Bovcu, da ni za kmeta ampak le za trgovca in obrtnika, ter da je kmet odvisen od trgovca in obrtnika. Že te besede bi dr. Tuma izdale za to kar je. Vsak razumen človek ve, da sta trgovec in obrtnik odvisna od kmeta, ne pa nasprotno ter da je kmetijstvo temelj tudi napredku trgovca in obrtnika. Od koga pa živita oba? Ali ne od kmeta? Poglejte le v Gorico!

Ali tudi našemu trgovcu in obrtniku je izpodkopalo tla židovstvo. Ali nista z vsem svojim blagom, z vso svojo produkcijo odvisna skoro samo od židovskih tovarn? Ali je to samostojni napredek?

In ako žid gradi tovarne, v katerih dela krščansko ljudstvo tlako krivo-

LISTEK.

Zgodovina tolminske šole.

(Dalje.)

Na Sorčevo mesto je prišla

16. Albina Grželj, roj. 3. dec. 1877 na Srpenici. Dovršila je učiteljske v Gorici. Preskušnjo zrelosti je opravila 6. julija 1897 in bila usposobljena za ljudske šole s slovenskim in z nemškim, za otroške vrte pa s slovenskim učnim jezikom. Z dekretom 7. okt. 1897 je bila imenovana za proviz. podučiteljico v Kobaridu. Ko taka je prišla 11. nov. 1898 v Tolmin, kjer je eno leto službovala. Dne 31. julija 1900 je bila imenovana za proviz. učiteljico v Cerknem, od 2. jan. 1901 je definitiv. učiteljica.

Nastopila je za njo

17. Ljudmila Grželj, rojena 5. marca 1875 na Srpenici. Dovršila je izobraževališče za učiteljice v Gorici s prav dobrim vspehom in prebila 12. julija 1895 preskušnjo zrelosti z odliko. Vsposobljena je bila za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Leta 1895/96 je bila pomočna učiteljica v zavodu šolskih sester »Notre Dame« v Gorici. Z dekretom 29. avg. 1896 je prevzela pod očetovim vodstvom službo prov. podučiteljice pri Sv. Luciji na Mostu. Dne 31. julija 1900 je bila imenovana za provizorno učiteljico v Tolminu. Z dekretom 2. jan. 1901 je bila stalno nameščena, 10. avg. 1901 pa v Kobarid premeščena.

Na njeno mesto je prišla

18. Pavlina pl. Ziernfeld, roj. 24. jan. 1878 v Tolminu. Šolala se je na učiteljski v Gorici. Usposobljena je za ljudske šole s slov. učnim jezikom in izprašana otroška vrtnarica. Opravila je tudi preizkušnjo iz nemščine kot učnega predmeta. Prvo službo je dobila 30. sept. 1897 v Središču (v ptujskem okraji) na Štajerskem. Z dekretom 4. marca 1899 je bila imenovana za proviz. učiteljico v Sežani, 24. febr. 1900 pa v Kobarid premeščena, kjer jo je dež. šolski svet za stalno učiteljico imenoval. Službo v Tolminu je dobila z dekretom 10. avg. 1901.

* * *

Zgodovinskega pomena za tolminsko šolo je tudi **Otroški vrt**, ki je bil ustanovljen z odlokom c. k. dež. šolsk. sveta dne 22. jul. 1901 št. 698 in je prvi v okraji. — Vrtnarica je Julijana Kuntih, roj. 5. febr. 1876 v Batah. Šolala se je pri Uršulinkah v Škofji Loki. Vrtnarstva se je vadila v »Šolskem Domu« v Gorici. Preizkušena je bila 15. junija 1901. Izprašana je tudi za ženska ročna dela. — Vrtec vodi učiteljica Pavlina pl. Ziernfeld. Obiskuje ga 40 otrok.

* * *

Občinam, ki so pod tolminskim zvonom, določil je okr. šolski svet že l. 1872 (v seji 21. okt.) šolsko okrožje. Obveljal je sejni predlog, da naj ima šola v trgu za šolski okrog davčne občine: Tolmin, Dolje, Zatočmin, Polubinj in vas Žabče. Določili so, naj se ustanovi na Perblji podružnica za kraje Zalaz-Čadrg,

Zalaz-Žabče in Ravne Žabiske. Dalje: Podružnica v Čadrgu za to vas. Slednjič: Podružnici na Lubinju za to davčno občino in na Volarijih za Volarije in Selišče. Ta sklep se je le polagoma in pa nekoliko premenjen izvrševal.

a) Podružnica na Lubinju.¹⁾

Učiti je začel tu 8. novembra 1884

1. Matija Leban, rojen 24. febr. 1842 v Žabčah pri Tolminu. Po dovršeni nižji gimnaziji je prestopil na pripravnico. Usposobljen je bil za ljudske šole z italijanskim in nemškim učnim jezikom. Učiteljval je mnogo let v Ronkah, kjer se je bil tudi precej bogato oženil. Odtod je šel za učitelja med svoje rojake Slovence.

Znal je slovensko, nemško in italijansko pravilno govoriti in pisati. Škoda, da je bil nekoliko prenapet, kar ga je v obhoji s svetom kvarilo. Bral je mnogo, morebiti še preveč. Brez knjige ni bil nikdar, tudi na sprehodih ne. Včasih je legel v senco pod kak drev in ure in ure bral. Popolnjeval je s čudovito marljivostjo svoje znanje; ker pa ni imel zadostne podlage, da bi bil na njo zidal — z nižegimnazijsko učenostjo ni mogel povsod izhajati —, imel je o marsičem nejasne pojme.

¹⁾ Nekateri so začeli pisati Ljubinj, kar pa ne utegne biti pravilno. Lubinj je dobil ime od stol. debla »lub« ali »lob«, kar pomenja nekaj vzvišenega, vrh. Miklošič pravi: Quod praestat. Od tod tudi »lobanja« (Schädel). Od debla »lub« je dobilo ime več gričev in hribov na Slovenskem, n. pr. Lubno, Lubej. Gl. »Slovenski List« 1899 št. 44.

(Dalje pride).

nosemu molohu, to vendar ni napredek naroda! Ali kako pusti židovski trgovec napredovati krščanskemu trgovcu poleg sebe, o tem imamo zlasti po mestih toliko dokazov, da bi napisali knjige. Ako hoče danes trgovec (in jednako obrtnik) obstati, mora konkurirati židu. Kedo pa naj danes židu konkurira?! Žid vsled svojih ogromnih internacijonalnih trgovskih zvez zamore dajati tudi dobro blago po ceni in to tudi daje, tako dolgo, da ugonobi svojega tekmeca kristjana, ki nima ugodnih zvez. Ko je krščan. trgovca uničil, potem še le začne prodajati „svoje blago“, ter izkoriščati odjemalce kakor ma drago, ker zdaj je sam. O tem imamo dokazov tudi v Gorici. A ne samo v mesta, tudi v mesteca, trge in vasi silijo židje ter ugonobljajo ondi krščanski napredek bodisi s trgovino, bodisi s krošnjarstvom.

Jednako je z obrtjo in industrijo. Obrtnik, ki bi hotel židu konkurirati, bi moral dajati pod ceno, za ogromno izgubo in pa proizvajati na tak način kakor žid. Vzemimo „Mizarsko zadrugo“, s katero toliko baharijo in slepé naprednjaki. Ako ta zadruga hoče stalno konkurirati židovskim mogočnim tovarnam za mobilije, mora tako stiskati svoje delavce-mojstre, kakor jih stiskajo židje, delati mora tako površno in iz tako nezaupljivega materiala kakor židje, a je še vprašanje, ako bi tudi tako delala, da-li zamore za stalno vztrajati ob židovski svetovni konkurenci in da ne zagrmí prej ali slej po tleh.

Pa ako bi se to tako godilo, vprašamo: bi-li bil to resnični slovenski napredek? Ali bi ne bil tak napredek v nečast slovenskemu imenu? Ali ne bi bila zadruga v tem okvirju pravcato „židovsko“ podjetje? Ali je kaj takega hotel dr. Tuma, ko je zadrugo ustanovljal? Lep prijatelj bi bil slovenskega ugleda! Zadruga pošilja — kakor se čuje, — svoje blago bratom Slovanom v Dalmacijo itd. — ali naj bi Dalmatinci kupovali od svojih bratov Slovencev — „židovsko“ blago? Tak napredek bi ne bil nikak napredek in tako napredovati bi se reklo hišo začeti zidati pri strehi! To bi bil le humbug, le vitez, s katerim se naprednjaki hočejo ponašati od hipa do hipa, v svrhu bahanja z napredkom! Kaj pa še le delavstvo, za katero se „Soča“ in Tuma baš zdaj pred volitvami tako silno zavzemata! Ali se temu delavstvu obeta boljše stališče ob takem „napredku“? Ne!

Tu je torej jasno, da je v objemu z židovstvom zadahnil vsak samostojni napredek krščanskih narodov in da ne bodo napredovali poprej, da se iztrgajo iz tega objema. To pa se zamore le zgoditi, ako vsi stanoví brez izjeme in izključbe složno nastopijo proti temu skupnemu sovražniku. Kdor pa dela proti slogi in še priporoča prepír in razdvajanje stanov, tak je očiten nasprotnik pravega narodnega napredka in le podajač sovražnega nam židovstva. In takega se je pokazal „Sočin“ člankar o „liberalizmu“ in tako se kaže „Soča“ ven in ven. Da se vesoljnemu zlu pride v okom, za to treba zgrabiti delo pri korenini, ustvariti je treba prej zdrav temelj zdravemu napredku, potem še le je mogoč napredek, vsako delo brez tega temelja je le slepilo ali pa znak nevednosti.

V dosegu vzvišenega smotra je treba v to poklicanosti mož. Takih pa ni v čarobnem krogu dr. Tumovem.

Ondi le velja: „zmago narodno-napredni stranki“, družega pa ni spredaj ni zadek nič! —

Dočim smo v predstojećem razložno dovolj povedali, da je le v objemu z židovstvom zadahnil vsak napredek, hočemo v bodoče povedati, kaj bi sledilo iz tega, ako bi se v vsakem oziru tako oslabilo ljudstvo še rebeliralo in pa, zakaj hoče „Soča“ rebelirati naše ljudstvo.

Učitelji sotrudniki pri „Tutti frutti“!

(Članek iz učiteljskih krogov.)

III.

Tretje vprašanje je, ali so „Tutti frutti“ pravični? Razmotrivaje

prvo vprašanje, sem omenil, da imajo nalogo uničiti upliv duhovščine na nižje ljudstvo. To je pa vzeti s pomislekom. „Soča“ bi si rada dovoljevala kako izjemico. Takim duhovnikom, kateri jo podpirajo indirektno, da molčijo k njenemu izkoriščevanju ljudstva, ali takim, ki bi bili tako slepi, da bi jo celo direktno podpirali, takim bi „Soča“ želela le prav obilo upliva. Zato se tudi giblje v vednem prekorakanju in protislovju. To je pa tudi neizogibno v boju, v katerem ne sme z resnico na dan. Kar je v njenih očeh največji greh (namreč nasprotovanje njeni politiki), to ni v očeh ljudstva noben greh; ljudstvu je vera glavna stvar, politika brez pomembe. „Soči“ pa ravno narobe. Ako se hoče nad duhovnikom zaradi nasprotovanja njeni politiki maščevati, se more nadejati uspeha le tedaj, ko mu obesí na vrat kak verski greh. To je ravno krivica, katero dela „Soča“ ne le tistim duhovnikom, katerih imena ne more vtakniti v „Tutti frutti“, ampak tudi tistim, katere imenuje.

Že zdrava pamet nas uči, da ne dela pravica izjem. Pisuna „Tutti frutti“ pa ta pamet ni še srečala. V prvih vrstah naprednjaških kolovodij vidimo može, ki so že okusili sadove paragrafov. Kako lahko bi n. pr. „Primorski List“ pograbil po teh slučajih ter napisal o njih po „Sočinem“ vzorcu svoje „Tutti frutti“. A kako naglo bi pričapljala „Soča“ za njim, javkuje o veliki krivici, da obsoja „Pr. List“ iz par slučajev kar celo stranko! — Ako bi bil pred dvema letoma, ko se nam o „liberalstvu“ na Goriškem še sanjalo ni, kak slovenski časnik objavljaj „Tutti frutti“, bi bila „Soča“ prva, ki bi ga bila zavrnila, da dela duhovščini krivico. Zdaj dela to krivico „Soča“ sama; kajti po preteku pičlih dveh let niso mogli naši duhovniki postati taki, kakor jih „Soča“ opisuje.

Iz listnice „Sočinega“ uredništva je posneti, da je prejel (če je res) „Tutti-fruttist“ snov tudi o zakonskih možeh. To snov je pa zavrnil, odgovarjajoč: „Le doma ga oštejte, ako hodi kot poročen mož k „ledig“ dekletu; v časnik pa to ne tiče“. — Čudno! Ali ste čuli krasno moralo „naprednjaškega“ moralista! Ako bi se duhovnik, ki je tudi človek kakor drugi, za hip izpozabil, kar ž njim v „Tutti frutti“; ako se pa zakonski mož pregreši s tem še zoper zakrament sv. zakona, ako naredi še tretje osebe nesrečne: svojo zakonsko ženo, svoje zakonske otročiče, no, potem ne spada to (po morali „Soče“) v javnost, ampak „naj ga oštejejo le doma“. Zakaj ne, tega nam „Soča“ ne pove. Najbrže pa zaradi tega ne, ker „Sočinemu“ „tutti-fruttistu“ nekaj vest pravi za slučaj, da bi sprejel tudi zakonske može v svoje „Tutti frutti“. Pravi mu pa, da bi moralo stati na prvem mestu njegovo ime, kot ime izkušenega strokovnjaka*) na polju, katero obdelujejo „Tutti frutti“. „Sočino“ uredništvo je v svoji listnici pozabilo povedati, ali ni tudi „Tutti-fruttist“ kot zakonski mož zabajal k „ledig“ dekletu, in če je, kdo ga je „oštel“? — S tem, menim, sem podal dovolj dokazov, da delajo „Tutti frutti“ duhovskemu stanu največjo krivico.

Dopisi.

Iz Gorice. — („Sočinemu“ kritikastru drugi odgovor). (Dalje). Ravno te dni je stavila „Gorica“ „Sočo“ pred ogledalo zaradi nje („Sočine“) klasične nedoslednosti. To je že zares taka časnikarska rariteta, da bode morala vzeti „Soča“ na njo patent. Tak patent bode pa morala izposlovati tudi svojemu novemu „kritiku“ Komelu mlajšemu. Ta uvaja v glasbo novo strujo. Dolej je bilo merodajno mnenje, da ne izraža glas niti približno tako natančno misli kakor beseda. Glasu je dana moč iskrenosti, besedi moč natančnosti. To je doslej vedno veljalo. Le po tem principu so možne krajše, navadne skladbe. Skladatelj si prisvoji misel, ka-

tero je položil pesnik v celo pesem, v vse kitice. In to celo misel izrazi (skladatelj) kolikor se da približno (seveda še zmerom jako površno in nenatančno) z glasovi. Vsi glasovi te skladbe imajo pa obseg besed le ene kitice. Zato se poje vsaka kitica (katerih vsaka izraža svoje posebno misel, ali prav za prav del cele pesmi) po enem in istem napevu. Ta način uglasbovanja kaže, da se mora skladatelj zadovoljevati s površnim izraževanjem misli, dočim jih pesnik z besedami precizno izraža. Tako so menili in delali doslej vsi skladatelji, tudi klasiki. Zdaj pa nastopa v „Soči“ nov glasbeni prerok „novostrujar“ Emil Komel. On uči nov nauk: Z glasovi se morajo misli ravno tako natančno izražati kot z besedami. Te hipoteze seveda v „Soči“ še ni zapisal, ker se talent enega Komela ne more do take abstrakcije povzpeti, ali nekaj podobnega že čuti v sebi, ko graja v „Soči“ „glorijo“, „... kjer so peli pevci „miserere nobis“ ravno tako hitro kakor „laudamus te“...“ Laški jezik ima celo legijo izrazov za glasbeni tempo, te nam zdaj gospod Komel ml. še jako pomnoži; kajti on zahteva, da mora imeti vsak stavek in (temu dosledno) vsak melodiški odstavek svoj tempo. Izraze za tempo je doslej določeval svoji skladbi skladatelj sam, odslej pa tega ne bode več smel, ampak to bode zdaj naloga vsakega pevovodje, tudi vaškega organista. Ker pa ima vsaka skladba več melodiških odstavkov, in ker bode moral imeti vsak odstavek poseben tempo, bode število teh časovnih nijans tako naraslo, da si jih pevovodja ne bode mogel zapomniti; moral si jih bode torej zapisavati, da bode ustrezal Komelovim zahtevam. Komelova nova struja v glasbi zanese tudi v naše muzikalije cel prevrat. One bodo odslej kar „našpikane“ z izrazi za tempo. In Bog ve, da se ni g. Komel v svoji struji že tako izpopolnil, da nam prihodnjič v „Soči“ že kar „po notah“ odgovori. Raduj se torej ti, slovenski narod! Nov Wagner ti vstaja, in „Soča“ ti ga podaja. — Vi, g. Komel, pa imate v tej „zafrkaciji“ zrcalo, v kake absurdnosti bi zašli, ako bi hoteli Vašo zares že „šostarsko“ kritiko uveljavljati! —

Da se dobe skladbe, katere so popolnoma brez znaka za tempo, to zna vsak, kdor se je le nekoliko skusil v poznanju glasbe, in ta kar nič ne potrebuje še le Komelovih lekcij. To je pa vselej pomota nemarnega prepisavca, stavca ali tudi skladatelja. G. K. prav emfatično vpraša v „Soči“: „Kaj bi počel g. M. z mašo, ki nima predpisanega nikakega znamenja za tempo?“ Odgovorimo mu mi. G. M. bi in je že več kot sto in stokrat določil v takem slučaju sam taka znamenja, ali (nota bene!) le tam, kjer so neobhodno potrebna. Pri tem se pa ni oziral le na tekst (s katerim se kritikaster vedno štuli), ampak tudi na ritem, melodijo in dinamiko, kateri trije glavni elementi glasbe so g. Komelu (kakor se vidi) popolnoma irelevantni, ker o njih tako molči. Zato ga moramo mi tukaj natančneje poučiti, kaj je vzrok (katerega se on niti ne zaveda), da sili tako v izpremembo tempa pri „Qui tollis“. Izpremembo znaka v tekstu pri „Qui tollis“ izražajo skladatelji na različne načine: ali s počasnejim tempom, z mirnejšim ritmom, ali z milejšo melodijo, ali nje mehkim glasovnim načinom, ali s primerno dinamiko. Tu ima g. Komel pet možnih poti, od katerih pa le eno pozna; zato se pa tako trdovratno koraci na tej prvi. Ali vidi sedaj razliko med našim širjim in svojim ozkim stališčem? Ali bode nehal butati v zid s „počasnejim tempom“ pri „Qui tollis“?

V prvem dopisu smo mi pisali: „Glorija“ ima tempo „allegro“, in kot takega ga je vzel g. dirigent za izpoznanje prepočasi, kar se pa da opravičiti z oziranjem na nekatere melodične in ritmične težkoče. Temu odgovarja „Soča“: „Torej bi se označil z allegro določen tem-

po. Temu pa ni tako; allegro je različen od allegro, pravi tempo zadene pevovodja, ako ima dober glasbeni okus ter se zamisli v to, kar ima peti“. Ne, ne, gosp. Emil, tudi to Vam ni še jasno. Allegro ostane vedno allegro, kakor je resnica vedno resnica. Da ga ne jemljemo vedno jednako, je neka abnormiteta, katero si dovoljujemo, ker nimamo tako fino razvitega čustva za najfineje časovne razlike, kakor jih v glasbi rabimo. Ako bi bil torej allegro res različen od allegra, ako bi s tem izrazom izražali več stopinj hitrega časa (kakor uči g. Komel), čemu bi nam bili potem drugi izrazi, ki ta glavni izraz podkrepljajo ali oslabljujejo? Čemu bi nam bil allegro maestoso, allegro moderato, allegro con brio, allegro con fuoco, allegro assí itd.! Oni „glasbeni okus“ kritikastrov pa ni drugo kakor puhla fraza, ki ima pokrivati njega uboštvó v umetnostnem izraževanju.

(Dalje pride.)

Iz Št. Petra. — V zadnji števil. „Soče“ je precej dolg dopis iz rok g. Jos. Mervica, v katerem se trdi, da je vse laž, kar sta „Gorica“ in „Prim. List“ poročala o naših občinskih volitvah.

Laž je torej, „da se nasprotniki niso upali nastopiti!“ Vprašamo: Kaj je pa potem resnica? Ne, g. Mervic, to ni laž, temveč gola resnica je, da bi bili naši nasprotniki radi nastopili, samo, ako bi bili imeli kaj upanja! Tako pa je bilo grozdje prekišlo. Vprašamo samo to: Ako res niso mislili nastopiti, čemu pa so se nekateri (ne mislimo ravno Vas) tako trudili z agitacijo, čemu se poslužili celo ženske osebe, ki ima povsem drug posel, nego pečati se z volitvijo. Ves oni trud menda vendar le ni veljal samo za prvi razred? — Še grša laž (po besedah g. Jos. Mervica) je pa to, kar je pisal „Prim. List“, da so namreč liberalci nameravali grofa vreči. No, o tem se mi ne bomo prepirali z g. dopisnikom. Mogoče je in tudi radi verujemo, da g. Mervic ni bil proti grofu, toda: ali je g. Mervic sam — cela stranka? Tega menda ne bo trdil. Ako njemu ni znano, je nam znano da so nekateri njegovi somišljeniki že davno ruli proti grofu, da ga je eden pred meseci — še pozimi „odstavil“ ter samega sebe hotel postaviti na županski stolec. Kdo da je bil to, ni treba praviti; ako g. Mervic ne vé zanj, naj le v svoji bližini malo popraša, bo že zvedel ime. — Kar se tiče zadnjega oponašanja, češ da od 600 volilcev jih nismo mogli več kot 24 na volišče pripeljati, pa odgovorimo, kakor je nekdo že na dan volitve odgovoril: še ti so bili preveč!

Vel. Žablje, 29. avgusta 1901. — (Raznotero). Dne 22. t. m. smo se s težkim srcem poslavljali od obče spoštovanega in priljubljenega gospoda učitelja Franca Vilharja, kateri se je po 20-letnem bivanju v naši občini, preselil v Kronberg. Da je bil v resnici vsestransko priljubljen in spoštovan, svedočijo najbolj označena leta njegovega bivanja med nami, v katerih je v splošno zadovoljnost, kot pravi katoličan, z besedo in vzgledom spolnoval dolžnosti svojega stanu in bil po tem takem pravi vzgojitelj mu izročene mladine. Do svojih sovaščanov bil je vljuden in prijazen in vsikdar za blagor občine naklonjen. Po njegovem prizadetju smo dobili 15. t. m. prekoristno pošto nabiralnico, za kar mu tudi tem potom izrekamo iskreno zahvalo. Konečno voščimo gosp. učitelju, kakor tudi celej obitelji srečno, in veselo bodočnost v prelepej goriški okolici.

Vsled marljivega žveplanja, je hvala Bogu trta kakor na sploh, tudi pri nas kaj lepo obrodila. Grozdje je povsem čisto in zdravo, za to se je tudi nadejati vsled ugodnega, lepega vremena, dokaj dobre pristne kapljice. Vabimo vljudno tem potom vinske kupce, osobito bližnje kranjske odjemalce, da nas kakor pretečeno leto, tudi letos obiščejo, ter se nadjamo, da se kakor vselej tudi letos zadovolé z izvrstno in pošteno kapljico.

Strelna je vdarila dne 27. t. m. v hišo Jožefa Ceketa. Prišla je zkož dimnik, ter zadela za ognjem sedečo 15.-letno deklico, nečakinjo imenovanega gospodarja, katera je prišla ob počitnicah iz Trsta k svojemu strijcu. Ožgala jo je po eni strani života, ter omamila, da so morali poslati po zdravnika. Gospodinja je padla nezavestna po kuhinji. Od tod je strela švignila v klet, kjer je tudi tam stoječega gospodarja nekoliko omamila.

Politični pregled.

Deželnozborske volitve na Kranjskem.

Dne 12. t. m. se bodo vršile na Kranjskem deželnozborske volitve v 13-ih občinah. Lista kandidatov katoliške narodne stranke je sestavljena takole: Za ljubljansko okolico in Vrhniko: Fran Povše in dr. Ivan Šusteršič; za Kamnik in Brdo: Andrej Mejač; za Kranj, Trzin in Škofjo Loko: dr. Janko Brejc in Oton pl. Detela (deželni glavar); za Radovljico in Kranjskoro: Josip Pogačnik; za mesta na Notranjskem: Franc Drobnič, dr. Janez Krek, za Vipavo in Idrijo: France Habé in Josip Dular; za Trebnje, Žužemperk, Višnja gora, Mokronog, Litija in Radeče: France Košak, dr. Viljem Schweitzer, dr. Ign. Žitnik; za Kočevje, Ribnico in Vel. Lašče: Franc Jaklič in Primož Pakiž, za Črnomelj in Metliko: Vilj. Pfeifer. — Tem kandidatom je postavila nasproti „narodno-napredna“ stranka sledeče svoje može: Feliks Stare, Ivan Čop, František Arko, Matija Ambrožič, Ivan Božič, Ivan Globočnik, Janez Bukovec, Franc Zupančič, Franc Višnikar, Franc Setina. — Kakor stvari stojé, bode zmaga najbrže nastrani kandidatov konservativne stranke čeravno bi se dalo popisavi „Sl. Naroda“ soditi, da zmaga na celi črti „narodno-napredna“ stranka. Sicer se pokaže po izidu volitev, v koliko se vresničijo „Narodove“ besede po državnozborskih volitvah v kmečkih občinah, češ, da se stranka še le pri deželnozborskih volitvah pokaže v vsej svoji moči in sili. Da vidimo, ako ne obvelja tudi zdaj „Narodovo“ ironično naglasjanje o — „Zählkandidatih“.

Domače in razne novice.

Poroke. — Včeraj se je poročil gosp. Josip Fon, c. kr. sodni tajnik z gospodično Irmo Klavžar, hčerko g. Ernesta Klavžarja.

V Podgori se je pa in sicer tudi včeraj, poročil gosp. France Kaučič z gospodično Karlo Klančič hčerjo župana in deželnega poslanca g. Antona Klančiča. Bilo srečno!

Imenovanja. — Glavni učitelj na možkem učiteljsišu v Kopru, Josip Žilih je imenovan profesorjem na tuk. državni gimnaziji, kot naslednik upokojenega šolskega svetnika g. Plohlina. Dr. Maksimilijan Šostarič dosedaj suplent na goriški gimnaziji je imenovan učiteljem na hrv. gimnaziju v Pazinu.

Gospod Ivan Cumin suplent na tuk. gimnaziji imenovan je proviz. gimn. učiteljem na istem zavodu.

Odlikovanje. — Nj. Vel. cesar je podelil grofu Antonu Pace (zetu gosp. barona Winklerja) sekcijemsku načelniku v ministerstvu za notranje reči, veliki križ Franc Jožefovega reda.

Gosp. Franjo Ferfila je postal ravnatelj plinarne v Gorici.

Za „Šolski Dom“ je prejelo upravnitvo: Preč. g. Andr. Brezavšček župnik v Ribembergu 10 K.

Vpisovanje na c. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici in na njim združenih vadbah. — Na c. kr. izobraževališču za učitelje se bodo vpisovale gojenke dne 13. in 14. septembra od 8.—12. ure. Gojenke, ki so ta zavod že obiskovale, zglasijo se s tem, da določijo ravnateljstvu svoje zadnje šolske spričevalo. Nove gojenke se pa imajo predstaviti ravnateljstvu v spremstvu svojih roditeljev ali zastopnikov, predati krstni ali rojstni list, zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti, zdravih obeh ter stavljenju koz, spričevalo o lepem vedenju (ako ne pridejo iz kake občne šole) in eventualno zadnje šolske spričevalo. — Dne 16. septembra ob 8. uri začnejo se ponavljalni in sprejemni izpiti. Po dokončanih teh izpitih se prične redni pouk.

Na c. kr. dekliški in deški vadbici bode vpisovanje dne 13. septembra od 8.—12. ure. Učenke in učenci, ki so to šolo že obiskovali, prinesejo seboj zadnje šolske sporočilo. Novinci za I. razred se imajo izkazati s krstnim (rojstnim) ter ubožnim listom; učenke in učenci pa, ki želijo prestopiti iz drugih šol v kateri

višji razred vadbice, naj prinese seboj krstni (rojstni) in ubožni list, zdravniško spričevalo o zdravih očeh in stavljenju koz ter zadnje šolske sporočilo; za te slednjič navedene učenke in učence bode sprejemni izpit dne 14. septembra ob 8. uri. — Šolsko leto 1901—1902 prične 16. septembra, redno poučevanje na obeh vadbicah pa 17. septembra ob 8. uri.

Opaža se, da se zavrne od izpita vsakdo, ki se k istemu pravočasno ne prijava.

Vzkljena obravnava. — Kakor je znano, je bil gospod Mihelič, mizarjski mojster in podžupan v Boveu od tamošnjega sodnika obsojen na 8 dni zapor, ker je dne 21. avgusta t. l. takrat namreč, ko se je imel vršiti v Huberjevi dvorani zaupni shod „katol. političnega društva“ kot reditelj sunil nekega Klavoro, učitelja v Čezsoči, ker mu je ta stopil na nogo. Proti tej razsodbi je napravil g. Mihelič utok in v soboto predpoludne je bila pred tuk. okrož. sodiščem vzkljena obravnava, vsled katere je bila kazen osem dnevnega zaporu spremenjena v globo 15 gld. — Zanimivo je to pri celi stvari, da se je gospod Mihelič obrnil do slovenskih odvetnikov, da bi ga zagovarjali, ali zaman, ter da se je moral na vse zadnje obrniti do ital. odvetnika g. dr. Vinci-ja, kateri je zagovornišvo sprejel in ga je tudi prav dobro zagovarjal.

„Sočino“ ovajanje. — V notici „Brez ovajanja ne gre“ smo zopet enkrat dali „Soči“ priliko, da se svojim čitateljem — tistim, ki imajo kaj soli v glavi — sama predstavi kot zlobno ova-duhinjo, hotečo škodovati nekaterim gospodom, podtikajoč jim pisanje naših člankov, s katerimi niso v nobeni dotiki, katerim pa ne more drugače odgovorjati, kakor da jaha po imenih izmišljenih piscev liki dečak po lesenem konjku. Jednakih prilik se nam ponuja na stotine, a kdo naj odpira vedno oči čitateljem nasprotnega lista; naši ga itak poznajo kot Ribničan kobilu. Po tolikem času smo si dovolili zopet enkrat zva-biti „Sočo“ do take samovlastne pred-stave. Naš članek o njeni skrajni nedo-slednosti je kar na celem podtaknila g. Mrcini. Mi, ki smo seveda najbolje ve-deli, da je to nesramna laž, smo pritis-nili „Sočo“ k steni s pozivom, naj to dokaže proti nagradi 500 kron. Namesto z dokazom pa je pricapljala v četrtkovi številki z izgovorom, da ni pripisovala naš članek gospodu M. Tako je torej k prvi laži navalila še drugo. Da pa pri-hranimo „Soči“ morebitno vprašanje v pri-h. štev., kje da je to pisala, ji povemo, da ni to pisala izrečno z besedami, pač pa jasno z namenom in s pomenom cele dotične notice. V tej priznava „Soča“ svojo nedoslednost in jo hoče opravičiti s trditvijo, da se ni spremenila le ona, ampak tudi časi in tudi razni gospodje, ki stoje sedaj v njej nasprotnem taboru. Vsakdo bi po tej trditvi logično prič-a-koval dokazov, da so se ti „razni gos-podje“ res spremenili. Ni težko uganiti, da morejo biti ti „razni gospodje“ v prvi vrsti naši odličnejši somišljeniki, naši politični prvaki in veljaki, možje, ki vodijo politiko, katere glasilo je naša „Gorica“. Med temi bi pa zastoj iskali gospoda M.; saj „Soča“ sama, odgovar-jaje in izgovarjaje se, piše: „Vemo do-bro, da se on ne peča s tako vrsto po-litike“. „Soča“ bi bila torej morala na-vesti djanja in citirati besede naših dež. poslancev; odbornikov „Sloge“... besede in djanja iz časa pred razkolom in po razkolu, primerjati jih ter dok-a-zati jim nedoslednost, kakor smo mi njej in nje Gabrščeku. Ali o vsem tem „Soča“ molči — izvzemši stavek: Gre-gorčič se včasih ni bal Gabrščeka, sedaj pa se ga „boji“ — napiše pa malo da ne eno stotino besed, t. j. eno tretjino cele notice o... gospodu M. In čujte, kakó svetovno važen in imeniten poli-tičen dogodek tu razkrije! Pravi, da je g. M. „včasih norce bril v Čitalnici s „Pr. Listom“ in zraven ne preveč lepo pikal kateheta T., ki ima talente za uk na pamet“. (Čast. čitatelje prosimo opro-ščenja, da moramo omenjati takih otro-čjih ničvrednih smeti, katere se podajajo v duševno hrano „naprednjaški“ gospodi. „Soči“ pa povemo, 1. da si je to smeti ad hoc izmislila; 2. da — če bi bilo na tem tudi kaj resnice in važnosti — ni s tem dokazana gospodu M. najmanjša ne-doslednost, kajti razmerje med dvema oseba-ma ostane še vedno lahko isto, če tudi je ena teh oseb prišla do spoznanja duge osebe, namreč: da goji tretja oseba zlobne namene; 3. da se je „Soča“ s poseganjem v davno preteklost, iz ka-tere je preostal „Sočinemu“ uredništvu le še jedini Gabršček, sama razkrinkala, kako se je ravno minole dni zopet de-belo slagala, pišoč, da je Gabršček v gorah in ne more pisati v „Sočo“. — Vsakdo, ki gospoda M. pozna (kakor

„Soča“), da se (g. M.) ne meša v poli-tiko, da je v političnih zadevah prava ničla, si ne more imenovane zadnje tretjine „Sočine“ notico (v št. 95.), dru-gače razlagati, kakor da jo je „Soča“ nalašč zapisala, hoteča čitalcu sugerirati mnenje, da si je gopodu M. privoščila ne kot važen dokazen objekt svoji trdi-tvi, ampak kot pisca našega članka. — Tega svojega zlobnega namena je „Soča“ tudi dobro prepričana, kakor je prepri-čana laži (da ona ne pripisuje našega članka gospodu M.), s katero hoče svoje umikanje prikriti v 99. št. V tem umi-kanju se oprijemlje kot rešilne bilke naših dveh „Dalje pride“ (s katerima smo označili dvakratno prekinjenje na-šega daljšega članka) češ, da je spravila ime gospoda M. le v dotiko z našima prekinjevalnima znakoma, katera da sta prišla v „pregovor“ zaradi naših člankov o petju. (Jej, kakó jo po teh se zdaj hrbet boli!) To je pa zopet laž, s katero se hoče zdaj iz zagate izmuzniti. Oni „pogovor“ si je „Soča“ post festum iz-mislila iz slučaja, da ji je prišlo v prvi notici ime gospoda M. pred „Dalje pride“, s čimer je pa hotela takrat svojim čit-alcem bolj direktno imenovati gospoda M. kot pisca naših člankov, sicer bi bila že v prvi notici razkrila ta svoj „prego-vor“ ter bi ne bila v prvem odstavku prve notice napisala trikrat toliko o g. M., kar ni v najmanjši zvezi z „Dalje pride“. Ta „pregovor“ mora biti iznajdba le onega majhnega bitja iz „Sočinega“ uredništva, katerega možgane so že menda popoloma zalili... „kvartinčki“. To je že najvišja potenca absurdnosti!

Zblaznel je v št. Ferjanu 50-letni Jože M. Zgrabil je sekuro in pretil z njo onim, ki so se mu bližali. Ko se je po-srečilo, da so ga vkrotili, pripeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov, a ti ga niso sprejeli, češ, da nimajo prostora. In tako so morali reveža peljati zopet dnmov.

Trojčke rodila je babica iz Loč-nika Strabon. Mati in otroci so zdravi.

Škratlica. — V Mirnu se je poja-javilo več slučajev škraltice; tudi umrli so nekateri na tej bolezni.

Iz Cerkna. — Dobili smo sledeče: „Vaša vzvišenost! Opomnimo Vas, da se sedaj, ko v kratkem skli-četa shod dr. Tuma in g. Gaber-šček, prav nič ne vtičete v naše zadeve, ako bo kaj neljubega od vaše strani, vam pa lahko v „tutti frutti“ postrežemo z lepo odhodnico v Šebrelje“. — Tako se glasi začetek ljubeznivega pi-semca, katero je poslal neki naprednjaški falot — seveda brez podpisa — cerk-ljanskemu kaplanu oziroma sedaj Šebrelj-skemu upravitelju Kragelju. Ubogo seme! Ali se nas hočete na ta način otresti in se pred nami zavarovati? Žalost dr. Tumi, žalost Gabrščeku, da se bojita pri svo-jem shodu jednega kaplančaka!

Res, da ga nazivljete vzvišenost, ali ta pridevek mu tiče le v toliko, ker bo v Šebreljah na višjem kraju, in če je pa le še kaplanček. Ako je vaša zadeva poštena, čemu bati se nasprotnika? Se-daj pa naprej!

Ker vem, da večina čitateljev „Go-ric“ ne bere „Soče“, zato jim hočem že tu naprej povedati, kaj bo v „Tutlih frutih“ o meni tako imenitnega. Lani sem plesal celo jesen po „Soči“. A drug mi je bil le g. Buda, moj duhovski tovariš. Ker pa ni dobro in lepo plesati le mej sabo, zato so mi ljubeznjivi narodno po-redni prijatelji nabavili dve gospodični, po kateri lahko idem v zopetnem slučaju plesa. V prvo sem po njih popisovanju zaljubljen do skrajnosti, ker sem jo več-krat motril zarečimi pogledi in se mi je srce uže parkrat osmodilo radi nje. Druga mi je pa le bolj z a n a m e č e k — po sodbi mojega porednega prijatelja — dasi je komaj čakajo moje žejne oči. To je kratka vsebina ro-mana, kateri bo sledil v zabavnem delu „Sočinem“, v „Tutlih frutih“. Primorejdanaj, da nisem nikdar upal, da postanem junak kakega romana! Hvala lepa, gospodje, čital ga sicer ne bom, ker ste mi ga tako uže poslali pisanega. „Soča“ bo lahko tudi še pisala o meni, da sem se ustrelil radi nesrečne ljubezni, a jaz bom vendar mirno živel v šebreljskih hribih. Odiku-jejo me pa jako ti „dumovci“, ker mi za-jedno še naročajo, naj opozorim tudi g. dekana in g. Budo, da se „ja nič“ ne opla-sita in umešavata v njih stvari, ako ne žugajo, da vsem skupaj posvetijo. Prav, posvetite posebno tedaj, ko bo treba v temi marširati nazaj domov od kake pre-videnge. Vso klobasarijo je spisala žen-ska roka; to je korajža! Skrivajte se, ker se bojite luči. Pomilujem dr. Tumo za tako družbo! Pomilujem te romanopisce. Pomilujem moje milosti ponižne sluga. Na shodu pa le bomo!

Kragelj.

Pozor Brici! — Čedalje bolj se vam bliža trtna uš. Pred par dnevi sem slišal govoriti, da kmetje tožijo, da ne-kaj trti tako vidno peša in da sumijo na trtno uš. Sklenil sem o tem se prepri-čati. Naprosil sem Ant. Kristančiča, kmeta pri Mostu, da mi je pokazal, kje se stvar nahaja; in res, koj na prvi pogled sem rekel: tukaj jo imamo. Ali da se še bolje prepričam, izrujem par trti, in res vdobim vse polno one golazni; one trte so sama „Izabela“.

Moj namen je torej v prvo ta, da hitro opozorim Brice na to nevarnost, ker to se nahaja blizo soškega pevmen-skega mosta, gredé iz Gorice na desno na zemljišču g. Ant. in Janeza Briska, kraj se imenuje „na Livadah“.

Zatorej Brici, ne tolažite se več s tem, da v Brdih ni ugodno za trtno uš itd. Ne bodite tako trdovratni, dajte se prepričati in sadite le edino ameri-kanke trte in jih potem z domačimi pozlahtnite. Takó ste že naprej priprav-ljeni na sovražnika, ki se vam vedno bolj bliža, ali pa ga že morda celo imate med vami. Ker ko pride ona trtna mor-ilka, bi bilo težavno vse ob enem nadomestiti z ameriškimi trtami. Le pomislite, kaj potem, ko vas dobi trtna uš še nepripravljene! Kaj vsaki od vas poreče, ko pride to gorje, ker je edini in glavni pridelek ona tako dobra vin-ska kapljica!

Za mojega bivanja med vami sem se veliko prizadeval prepričati, da naj bi sadili le one trte, ki se branijo proti trtni uši, pa vse je le malo izdalo razun malih izjem; zatorej se vsaj zdaj zdra-mite in sklenite od sedaj naprej saditi edino le ameriškanske trte. Zatrdim Vam, da se me bodele gotovo s hvaležnostjo spominjali, kdor se bode ravnal po teh nasvetih in še veliko bolj pa se me bo spominjal oni, ki se ne bode ravnal po tem, ker bo bridko občutil, ko pa bode prepozno.

Tukaj mali izgled za moje dobe bi-vanja med vami. Pred 12 leti smo škro-pili trte z modro galico proti „peronospori“ po enih glavnih vaseh brislih; pa veste kaj so mi vse rekli: da sem bedak, protiverec, da hočem Bogu kljubovati itd. pa s tako resnostjo, da se nisem čutil varnega, da sem jo kar popihal; ko so pa še le potem videli, da je bilo tam lepo zeleno perje in dozorelo grozdje, so pa prihodnje leto lepo pro-sili, da naj se jih podučijo, da ho-čejo posnemati. Toliko naj vam bo dovolj in ne bodite vedno neverni Tomaži, ampak verni.

Ant. Gerbec, ekonom.

Novi puljski prošt. — Laški listi poročajo, da bo proštom v Pulju ime-novan č. g. Adam Zanetti, bivši fur-lanski državni poslanec.

Kmet minister. — Pri zadnji spremembi v danskem ministerstvu ime-novan je bil ministrom za poljedelstvo kmet Ole Hansen. Nedavno je hotel z njim govoriti nek časnikar, a dobil ga je na polju, ko je sejal ozimino. Minister Ole Hansen ne prebiva v sijajni palači marveč v priprosti kmečki hiši ter o-skrbuje svoje posestvo kakor navaden priden kmetovalec, seveda v izgled drugim. Res, pravi — poljedelski minister.

Naredba deželnega odbora po-knežene grofovine Goriške in Gra-diške dogovorno s primorskim na-mestništvom, obsegajoča pravilnik za povračilo deželne davščine na opojne tekočine, podvržene nakladni državni davščini. — Na podlagi zakona z dne 8. julija 1901. drž. zak. št. 86. in deželnozborskega sklepa z dne 26. julija 1901. št. 3493 deželni odbor poknežene grofovine Goriške in Gradiške, hoteč ustaviti s 1. septembrom 1901. pobiranje deželne davščine 36 vinarjev, odnosno 20 vinarjev na liter opojnih tekočin, ka-tero je sklenil deželni zbor v seji dne 17. decembra 1900. in katera je bila po-trjena z Najvišjim sklepom z dne 24. januarja 1901., je s posebno poravnavo z dne 3. julija 1901. št. 3865 razdrli do-tično zakupno pogodbo, ki je bila skle-njena dne 28. decembra 1900. z zakup-nikom Oto Lenassi iz Solkana. Zakupnik se je obvezal, da povrne obrtnikom vse zneske na deželni davščini, katere so vplačali za dobo po 1. septembru 1901. od preostankov opojnih tekočin, ki bodo podvrženi državni nakladni davščini v zmislu gor omenjenega zakona in v ko-ličini, ki jo bodo državni organi ugotovili.

Nalično temu se ukazuje tako-le:

1. Povrniti je strankam zneske, ka-tere so plačale za deželno davščino v pokneženi grofovini Goriški in Gradiški na likerje vsake vrste: rum, konjak, arak in druge opojne žgane tekočine, katere se nahajajo v prostem prometu dne 1. septembra 1901.

Kot v prostem prometu nahajajoče se bodo smatrale žgane opojne tekočine v količini nad 10 litrov alkohola naha-

jajoče se v posesti obrtnikov, ki tržijo s to vrsto užilnine ali v količini nad 5 litrov alkohola, ki se nahajajo v posesti predstojnikov gospodarstev.

II. Izvršeno plačilo deželne davščine na žgane opojne tekočine bo dokazati z boletami, izdanimi od zakupnika ali podzakupnikov, kateri so imeli pobirati deželno davščino; toda kjer bi bilo potrebno, izkazati se bode z dokazili, da so one žgane opojne tekočine, gledé kojih se trdi, da se je za nje plačala deželna davščina, identične z onimi, ki se nahajajo v prostem prometu dne 1. septembra 1901.

III. Poizvedba o preostankih opojnih žganih tekočin, nahajajočih se v prostem prometu dne 1. septembra 1901. se vrši na podlagi ustanovitve po finančnih organih v svrhu odmere državne nakladne davščine.

V to svrhu se bode dovolilo organom, katerim se poveri pobiranje deželne davščine, nadzorstvo reševanja prijav o zalogah žganih opojnih tekočin, ki so se storile v zmislu razglašene c. kr. finančnega ravnateljstva za Primorje z dne 9. julija 1901. št. 22.937.

IV. Kjer bi bila deželna davščina na žgane opojne tekočine pogojena za celo leto z določeno svoto, smatralo se bode to pogodbo za skrajšano v razmerju časa, za kateri je bila določena.

V tem slučaju se skrajša pogodba brez ozira na količino žganih opojnih tekočin nahajajočih se v prostem prometu 1. septembra 1901.

V. Prijave za povračilo dež. davščine na žgane opojne tekočine je predložiti od 1. do 4. septembra 1901. pri zakupniku ali podzakupniku, kateri je imel pobirati deželno davščino.

Na poznejše prijave se ne bode oziralo.

VI. deželna davščina se ima povrniti strankam takoj po dovršeni ugotovitvi in najpozneje v enem mesecu potem, ko so se ustanovile količine žganih opojnih tekočin, ki so obstajale 1. septembra 1901.

VII. O pritožbah zoper ugotovitve, izvršene potom zakupnika ali podzakupnika, razsoja deželni odbor.

I z j a v a.

V štev. 99. z dne 29. avg. t. l. se „Soca“ zopet zadržuje v podpisane v sled kmetijskega društva v Št. Petru ter trobi v svet gorostasno laž, da ima društvo 25.000 kron primankljaja.

V štev. 100. pa dostavlja: Primankljaj 25.000 kron obstoji v nedobitnih terjatvah, to je denar, ki je izgubljen, kerga ni mogoče izterjati. To pa baš kaže, kako lahkomišljeno in nepremišljeno sta trgovala kaplan in mežnar.

Na to izjavljam sledeče:

1. Trgovino voditi v društvu je imel nalogo poslovođa.

2. Primankljaja (recte: zgube) ni 25.000 kron, ampak le 1096 kron 03 v., o čemur priča pravočasno oblasti predloženi račun, katerega je potrdilo tudi nadzorstvo (5. gospodov) in občni zbor.

3. Tudi ta zguba je popolnoma pokrita in sicer z upravnimi prispevki in vladno podporo (600 kron). Vrh tega so še nedotaknjeni deleži v skoro še enkrat tolikem znesku, in nedotaknena njih garancija.

4. Ni res, da bi društvo imelo kakih nedobitnih terjatev, kar jih je bilo (nekoliko) so se po dobroti pokrile in kar bi se jih kot takih pokazalo še, se bodo takisto poravnale.

5. Da je bila sploh zguba pri društvu, ni krivda podpisanega in cerkvenika, ampak — kakor obce znano — so krive temu razne neugodne okolščine, zlasti neznosna konkurenca, par nesreč pri pošiljanju svežega sadja, posebno pa nespretnost — da ne rečem hujšega — tedanjega poslovođe.

Žal, da je odbor prepozno prišel na sled raznim nepravilnostim.

6. Mimogrede omenim, da so društveniki, zbrani na zadnjem obnem zboru soglasno izrazili odboru ter podpisanemu svojo zahvalo in zaupanje.

V Gorici, 2. septembra 1901.

Jos. Ličan,
bivši nadzornik kmet. društva
v Št. Petru.

Loterijske številke.

31. avgusta.

Grac	28	24	79	77	1
Dunaj	39	71	51	18	73

Zahvala.

Ivana vdova Vogrič in hčere v britki žalosti se srčno zahvalujemo vsem, sosebno učiteljskemu oshju c. kr. gimnazije in društvu veteranov za skazano poslednjo čast, kakor tudi za poklonjene vence o priliki smrti svojega ljubljeneega so-proga oziroma očeta

Josipa Vogrič.

Gorica, 2. sept. 1901.

Sprejme se
na stanovanje in hrano dva
do tri učence.

Oglasiti se je v ulici Municipio
h. št. 3. v pritličju.

Tiskovine za prošnje v dosego
brezobrestnih posojil
vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

Josip Valentinčič,

pekovski mojster

v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča

vedno sveži kruh navadni
in najfinejši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrnjene“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po željigospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Zahvala.

Hudo potrti po neizmerni izgubi, ki nas je zadela v osebi našega preljubljenega družinskega glavarja, gospoda

grofa Franca Coronini-ja,

izražamo iz dna svojih src v obče vsem in vsakemu posebej, prečastiti duhovščini, civilnim in vojaškim oblastvom, zastopstvom dežele, goriškega mesta, naše ljube šempeterske občine in drugih mest in občin po deželi, pa tudi skupščinam, društvom in zadrugam, prijateljem in znancem in sploh vsemu prebivalstvu brez razločka iskreno zahvalo na tem, da se je na vseh deželnih straneh pojavljalo tako živo sočutje na naši brezmejni žalosti, da se je na mnogovrstne načine razodelo visoko spoštovanje in ljubezen do predragega ranjkega in na ogromni deležbi pri pogrebu njegovih posvetnih ostankov.

V Št. Petru, 3. septembra 1901.

Žalujoča družina Coronini.

Objava.

Podpisano vodstvo naznanja, da se prične šol. leto na c. kr. pripravnišči za učiteljska v Sežani dne 16. septembra t. l. Istega dne se bode vpisovalo učence, dečke, kateri so že dovršili 14. leto in si prisvojili primerno znanje na kakej večji ljudske šoli ali na kakem drugem sličnem učnem zavodu. K zglastitvi se zahteva:

a) krstni list,

b) zadnje ali pa odpustno spričevalo ljudske šole ali kakega drugega učnega zavoda,

c) zdravniško spričevalo in

d) spričevalo o ceplenju koz.

Za obiskovanje tega učnega zavoda se ne plačuje nič šolnine, marveč daje se pridnim in siromašnim učencem nekoliko državne podpore.

Vodstvo c. k. pripravnišče za učiteljska
v Sežani, dne 25. avgusta 1901.

Al. Bajec
voditelj.

Razprodaja.

Jože Vidmar v Gorici
via Bertolini št. 10 (seneni trg) prodaja iz proste roke dne 5. septembra in eventualno naslednje dni kakih 35 konj in 15 vozov s pripadajočo opravo vred.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmernne. Postrežba poštna.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju

pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranji.

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Glasovir

v dobrem stanu se odda za 140 K.
Kje, pove uredništvo.

Harmonij

s 5 oktavami v dobrem stanu se odda za 500 kron. Kje, pove uredništvo.

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:

TRI IGRE

za žensko mladino.

Prosto poslovenil

E. Klavžar.

Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin. več.

Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,

Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.

Kuracijski urad v Št. Andrežu pri Gorici
dne 19. decembra 1900.
Jos. Kosovel,
kurat.

Videlo in potrdilo!
Občinsko županstvo
Št. Andrež,
dne 19. decembra 1900.
Andr. Lutman,
župan.

Takih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.
Uljudno se priporočam

Ed. Stuhl.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

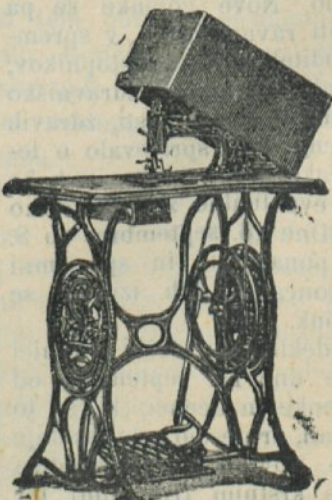
prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.